

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2336

Vragen van de leden **Voordewind** (ChristenUnie), **Bonis** (PvdA) en **Thieme** (PvdD) aan de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *financiering van bouwprojecten in India waar schending van arbeids- en kinderrechten plaatsvindt* (ingezonden 6 mei 2013).

Antwoord van minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), mede namens de minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 24 mei 2013)

Vraag 1

Kent u het bericht «Nederlands hulpgeld naar kinderarbeid in India»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welk aandeel heeft Nederland in de Asian Development Bank (ADB) en hoeveel draagt Nederland financieel bij?

Antwoord 2

Per 31 december 2012 is het aandeel van Nederland in de ADB 1,12%. De totale waarde van het Nederlands aandeel bij de bank bedraagt USD 1,67 miljard. Hiervan is USD 1,59 miljard gegarandeerd en USD 83,7 miljoen betaald.

Daarnaast draagt Nederland bij aan een van de fondsen van de ADB, het Asian Development Fund (ADF). Sinds 1973 heeft Nederland hieraan USD 840 miljoen bijgedragen.

Vraag 3

Wat is uw reactie op het onderzoek van lokale vakbonden, ondersteund door vakcentrale FNV en de internationale Global Unions Federation, waaruit blijkt dat kinderarbeid, uitbuiting en andere schending van arbeidsrechten plaatsvindt bij projecten die door de ADB gefinancierd worden?

¹ NRC, 1 mei 2013, <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/05/01/nederlands-hulpgeld-naar-kinderarbeid-in-india/>

Antwoord 3

Ik neem deze aantijgingen heel serieus. In veel landen waar de ADB werkzaam is worden arbeidsnormen in de praktijk vaak onvoldoende nageleefd. Bij door de ADB gefinancierde projecten moeten arbeidsnormen goed worden geïmplementeerd.

Vraag 4

Deelt u de mening dat de ADB onvoldoende verantwoordelijkheid neemt om schending van arbeidsrechten te voorkomen en te bestrijden en daarbij stakeholders als vakbonden te betrekken, aangezien de ontwikkelingsbank in een reactie meldt dat de verantwoordelijkheid bij de lener ligt en niet bij de bank?

Antwoord 4

Nee, die mening deel ik niet. De ADB is op de hoogte van de door de bonden aan de orde gestelde problemen bij de projecten. De ADB heeft beleid om internationale arbeidsnormen vast te leggen in de contracten die worden afgesloten en verschillende mechanismen om de naleving hiervan met regelmaat te controleren. De ADB doet nu onderzoek naar de door de bonden genoemde projecten.

Vraag 5

Op welke manier wilt u de inzet zoals verwoord in uw beleidsnota op Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, de naleving van de OESO-richtlijnen en ILO-normen en de inzet op «due diligence» in deze situatie toepassen?

Antwoord 5

Zoals in de nota aangegeven ben ik van mening dat bedrijven hun maatschappelijke verantwoordelijkheid dienen te nemen. Nederland spreekt bedrijven daar op aan. Dat geldt ook voor financiële instellingen als de ADB. Nederland heeft tijdens de laatste jaarvergadering van de ADB dit onderwerp meerdere malen nadrukkelijk onder de aandacht gebracht en erop aangedrongen dat de ADB haar beleid actiever uitvoert en duidelijker bekend maakt, ook ten aanzien van klachtenmechanismen.

Vraag 6

Welke rol kan een «labour desk» spelen bij het verbeteren van klachtenbehandeling en monitoring van projecten? Bent u bereid in te zetten op dit instrument om «access to remedy», zoals voorgesteld in het Ruggie-framework, toe te passen? Bent u bereid om, net als bij de International Finance Corporation (IFC) van de Wereldbank, in te zetten op transparantie, een klachtenmechanisme en een sanctiemechanisme?

Antwoord 6

Een *labour desk* kan een goede rol spelen, zolang dit bijdraagt aan meer deskundigheid over het signaleren en aanpakken van schendingen van arbeidsnormen. Deskundigheid, niet alleen van arbeidsnormen, maar ook van milieu en sociale standaarden, zal geïntegreerd moeten worden bij het structureren van een transactie en bij monitoring van projecten. Nederland heeft in gesprek met de ADB erop gewezen klachtenbehandeling, een sanctiemechanisme en monitoring belangrijk te vinden.

Vraag 7

Welke actie onderneemt u om toezicht en sanctionering te verbeteren bij ADB-projecten, aangezien Nederland donor en aandeelhouder van de ADB is? Wat is uw inzet bij de aandeelhoudersvergadering van de ADB in Delhi? Bent u bereid de Kamer te informeren over de resultaten?

Antwoord 7

De jaarvergadering van de ADB heeft plaatsgevonden van 2 tot en met 5 mei jl. Nederland heeft tijdens deze vergadering dit onderwerp tijdens verschillende gelegenheden nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. Ook heeft Nederland dit onderwerp met andere donoren besproken. Duidelijk geworden is dat de ADB goed op de hoogte is van de kritiek die vakbonden op een aantal projecten hebben geuit. De ADB neemt de klachten zeer serieus.

Kinderarbeid en andere evidente schendingen van arbeidsnormen zijn ook voor de ADB onaanvaardbaar. De ADB benadrukte dat zij internationale arbeidsnormen in alle financieringscontracten scherp vastlegt. De projectorganisatie is verplicht op o.a. deze punten regelmatig te rapporteren aan de ADB. Dit alles is vastgelegd in het *Accountability Mechanism* en het *Safeguard Policy Statement* van de ADB. Indien de vastgelegde normen niet worden nageleefd, kan het ertoe leiden dat de financiering van de projecten wordt opgeschort of stopgezet. De ADB wees erop dat zij voor het toezicht op de uitvoering van grote projecten een onafhankelijke externe deskundige op de projecten laat toezien. Nederland heeft erop aangedrongen dat de ADB haar beleid actiever en duidelijker bekend stelt. Ook moeten klachtmechanismen duidelijk op – bijvoorbeeld – de website van de bank te vinden zijn. Nederland zal de komende tijd nauwgezet blijven volgen hoe de ADB op de naleving van normen toeziet.

Vraag 8

Bent u bereid ook het beleid van de Wereldbank en andere regionale banken waaraan Nederland bijdraagt te toetsen op de aandacht die wordt besteed aan het voorkomen en bestrijden van het schenden van arbeidsrechten en zo nodig u in te zetten voor verbetering daarvan?

Antwoord 8

Ja, ik zal de kiesgroepen, waarin Nederland vertegenwoordigd is, bij deze banken vragen bij alle projectvoorstellen goed te letten op de wijze waarop arbeidsnormen worden nageleefd.